

28 FEB. 2018

Fylkesmannen i Oppland
Fylkesmannen i Hedmark

Dokid: 18003912 (18/70-10)

Klima- og miljøminister
Ola Elvestuen

ØYER KOMMUNE	
Saksnr. 18/70-10	Saksbeh. BEMO
Lopenr. 1998/18	Dato 25-2-18
Ark.nr. V 90 & 17	

Dato 27.02.2018

Framtida for villreinen i Rondane

Fylkesmennene i Oppland og Hedmark er bekymret for framtida for villreinen i Rondane. Situasjonen i Rondane er ikke akutt, men utviklingen de siste tiårene med økende mengde inngrep, forstyrrelser og fragmenterte leveområder, er sterkt urovekkende. Fylkesmennene vil derfor invitere Klima- og miljøministeren til en befaring i Rondane høsten 2018 for å orientere om situasjonen og diskutere virkemidler for å ivareta villreinen.

Villreinen er en norsk ansvarsart. Ved siden av mindre forekomster i det vestlige Russland, er Norge det eneste europeiske landet med opprinnelig, vill fjellrein. I 2016 satte den Internasjonale naturvernunionen (IUCN) villreinen på den globale rødlista for truede arter, som følge av en tilbakegang på om lag 40 % siste 21-27 årene.

Leveområdene fragmenteres

Fragmenteringen av villreinens leveområder i Norge er godt dokumentert. Flere av de nasjonale villreinområdene består nå av to eller flere delbestander, og det er fare for at ytterligere fragmentering i framtida vil gi opp mot 30 bestandsheter mot dagens 23 villreinområder (NINA Temahefte 70).

Rondane er blant de villreinområdene hvor forskningsmiljøene advarer mot en ytterligere fragmentering. Rondane er langt og smalt, slik at alle lokaliteter i området kan nås på dagstur. Allerede ved 25-års jubileet for Rondane nasjonalpark advarte daværende fjelloppsyn Normann Heitkøtter om at økende ferdsel var i ferd med å avskjære viktige villreintrekk. 30 år seinere kan vi konstatere at Heitkøtter hadde rett. Selv med et dobbelt vern (50 år med nasjonalpark og 20 år med regional plan) har bestanden i Rondane nord blitt delt i to, høyst sannsynlig som følge av ferdsel. Om lag halvparten av det området som i sin tid ble vernet som landets første nasjonalpark, nettopp for å ta vare på villreinen, er gått ut av bruk.

Ferdsel og inngrep øker

Ferdselen i deler av Rondane har økt kraftig de siste årene. På bomveger nord i Rondane har antall solgte bombilletter økt med 25-35% fra 2006 til 2016. På DNT-hytta Rondvassbu økte antall overnattinger i sommersesongen med 32% i samme periode. På veien inn til Rondvassbu har NINA ved hjelp av ferdselstellere registrert en økning i antall passeringer i sommermånedene på vel 60% fra 2010 til 2017.

Innenfor hensynssonene i regional plan for Rondane er det nå i underkant av 10.000 fritidsboliger, seterhus og koier. I tillegg er det mer enn 2000 godkjente hyttetomter i planområdet, eller like utenfor, som ennå ikke er bebygd. Dette er bygging som vi ennå ikke har sett konsekvensene av. I tillegg fremmes det ønsker om ytterligere hyttebygging i pågående kommuneplanprosesser.

Nye aktivitetsformer og økt interesse for friluftsliv kan også utgjøre en utfordring framover. Brukerdrevne nettportaler viser at det sykles i områder det ikke er tillatt og det utplasseres geocacher og turposter i sårbare områder, uten tillatelse.

Styringsverktøyene er mangelfulle

Nasjonale myndigheter har initiert flere tiltak de siste årene for å ivareta villreinens leveområder, som regionale planer for nasjonale villreinområder, verdiskapingsprogrammet «Villreinfjellet som verdiskaper» og en miljøkvalitetsnorm for villrein. Dette er gode og viktige tiltak.

Villreinen i Rondane trenger imidlertid at vi i enda større grad evner å forvalte områdene i sammenheng, på tvers av kommunegrensene. De regionale planene for nasjonale villreinområder er ment å skulle fylle denne funksjonen. Rondane har hatt en slik fylkesdelplan/regionalplan siden 1992. Vår konklusjon etter 25 år med slike planer er at de bidrar til å bremse utviklingen, men at de ikke er tilstrekkelige for å ivareta villreinens leveområder. Det er f.eks. ingen sanksjonsmuligheter knyttet til retningslinjene om ferdsel. Det mangler også en helhetlig oversikt over areal- og ferdselsutviklingen i området, som et grunnlag for å vurdere enkeltstøknader.

En miljøkvalitetsnorm for villrein vil få en viktig og positiv overvåkingsfunksjon for villreinområdene. Fylkesmennene har imidlertid påpekt at en regionalt også må arbeide forebyggende, fordi mange arealendringer i praksis er irreversible. Det hjelper f.eks. lite å konstatere at det har vært en betydelig økning av ferdselen i et villreinområde, dersom årsaken er en hyttebygging utenfor området som er godkjent flere år tidligere.

Nasjonale målsettinger og forskningsresultater må følges opp operativt på regionalt og lokalt nivå dersom de skal ha effekt. Både i forhold til arealforvaltning, avbøtende tiltak og forebyggende arbeid opplever Fylkesmennene at de juridiske og økonomiske virkemidlene er for spredte og for begrensa, og at vi trenger ytterligere styrking av virkemidlene i villreinforvaltningen.

Avslutningsvis

Innen internasjonalt arbeid med artsmangfold brukes i dag begrepet «shifting baseline syndrom» som en forklaring på de bit-for-bit-endringene vi aksepterer over tid. Enkelt sagt vurderer hver generasjon den tilstand økosystemene hadde i egen barndom som det normale og naturlige. Når artsmangfoldet utarmes registrerer vi endringene. Hver generasjon vurderer likevel endringene ut fra det tidspunkt de selv kom inn i utviklingsforløpet, uten at de evner å ta inn over seg hva som har skjedd tidligere. For Rondane er det de stille, gradvise endringene som skjer som følge av mange mindre tiltak som i dag er utfordringen, ikke de store, konfliktskapende inngrepene.

Fylkesmennene har et ansvar for å følge med på utviklingen i de nasjonale villreinområdene. Vi vil derfor invitere Klima- og miljøministeren til en befaring i Rondane høsten 2018 for å orientere om situasjonen for villreinen i området og diskutere virkemidler i villreinforvaltningen. På en eventuell befaring vil representanter for andre regionale/lokale forvaltningsmyndigheter også bli invitert med.

Med hilsen

Sigurd Tremoen

Sigbjørn Johnsen

Kopi:

Miljødirektoratet
Hedmark fylkeskommune
Oppland fylkeskommune
Kommuner i Rondane villreinområde
Villreinnemnda for Rondane og Sølknletten

Øyer Kommune Postmottak

Fra: Vorkinn, Marit <FMOPMVO@fylkesmannen.no>
Sendt: onsdag 28. februar 2018 08.06
Til: postmottak@kld.dep.no
Kopi: postmottak@hedmark.org; postmottak@oppland.org; post@miljodir.no; Dovre kommune; Folldal Kommune; Hamar Kommune; Nord-Fron kommune; Ringebu kommune; Ringsaker Kommune; Sel kommune; Stor-Elvdal Kommune; Sør-Fron kommune; Øyer Kommune Postmottak; Åmot Kommune; Rendalen Kommune; Alvdal Kommune
Emne: Framtida for villreinen i Rondane
Vedlegg: Framtida for villreinen i Rondane.pdf
Kategorier: ARKIV

Til
Klima- og miljøminister
Ola Elvestuen

Se vedlagte brev fra Fylkesmannen i Oppland, Sigurd Tremoen og Fylkesmannen i Hedmark, Sigbjørn Johnsen.

Brevet sendes kun som e-post.

Med vennlig hilsen

Marit Vorkinn
Seniorrådgiver, Miljøvernavdelingen
Fylkesmannen i Oppland

Tlf: +4761266068 - Faks: +4761266167
Postadresse: Postboks 987, 2604 Lillehammer
Epost: fmopmvo@fylkesmannen.no
Internett: www.fylkesmannen.no/oppland

Denne e-posten er bare ment for personen/-e angitt ovenfor. Innholdet kan være strengt fortrolig, og må verken leses eller kopieres av uvedkommende. Ved feilsending ber vi om at e-posten slettes og at vi blir kontaktet.

Tenk på miljøet før du skriver ut denne eposten